

zondag 5 februari 2017

JAN DECORTE – NE SWARTE

BLOET - in functie van OTHELLO
Foto Dany Willems

Zoals de lente op de winter volgt, komt Jan Decorte jaarlijks met een nieuwe productie. Hij, zijn vaste partner Sigrid Vinks en ingehuurd vrienden, samen goed voor het gezelschap Bloet, hielden twee avonden op rij halt in Gent. Ze speelden in de Minardschouwburg *Othello* van kameraad William Shakespeare. Een bewerking, uiteraard, door Jan Decorte op zijn vertrouwde manier. Maar...

Tijdens de voorstelling kwam voortdurend de Beursschouwburg in zijn oorspronkelijke vorm en geest in beeld. Het was Jans grot, paleis, etalage, broedkast én verblijf, want hoewel verboden, wie van het Brusselse losgeslagen kunstekarveel heeft er niet een of meerdere nachten verbleven, was het niet voor de slaap dan om een kater of een vrouw / man.

Jan Decorte - foto: Danny Willems

Peanuts

Othello is, om te beginnen, een huiselijke tragedie. Zoals Shakespearekenner en vertaler Willy Courteaux terecht al aangeeft, heeft het feit dat het titelpersonage een generaal is die een belangrijke functie bekleedt, weinig invloed op de actie. Waardoor een bewerking naar eender welke tijd en omgeving peanuts is. Het verhaal is er een van wantrouwen, wanhoop en wraak in een liefdesaffaire zoals er dagelijks meerdere te vinden zijn in *Het Laatste Nieuws*, en we kennen van horen zeggen in onze werk- en leefomgeving. Shakespeare had dat al begrepen. Een verhaal uit een verhalenbundel van Gerald Cinthio, *Hecatommithi*, als fond gebruikend, heeft gemaakt dat we met dit stuk het meesterwerk over een familiedrama hebben.

Noble blood

Het feit dat Othello een Afrikaan is mag niet onderschat worden. Hij is echter geen simpele ziel, zoals de meeste blanken denken, maar juist een man *of noble blood*. Zijn ziel is puur, zijn hart gezond. Beide kennen niet de afwijkingen die de Westerse cultuur tot verval heeft gebracht, de Renaissance, de Verlichting, de Romantiek, het Industriële tijdperk, het Interbellum en de Flowerpower ten spijt. Juist door de zuiverheid van geest is Othello een man die niet weet hoe huiselijke problemen aan te pakken. Het is geen kwestie van naïviteit maar door het ontbreken aan doortraptheid en de kunst [!] van de intrige. Hij is – zoals de grote meerderheid van de Afrikanen – te goed van vertrouwen.

Sport en spel

Hoe dit verhaal smaakt op het bord van Jan Decorte? Hij heeft het stuk niet alleen ontbeend tot er alleen het skelet overbleef, maar het ook verlost van zijn dramatisch krulwerk. Wat overbleef is een naakt, simpel en droog verhaal. Typisch het goeie, ouwe poppenkastverhaal voor kinderen. En dat is de basis van elke productie van Jan Decorte, de poppenkast; scherper gesteld, het poesjenellentoneel. Want al lachend zegt de zot de waarheid. Voor die waarheid behoudt Decorte als auteur het oerverhaal, zoals gezegd gezuiverd, en als regisseur gebruikt hij levende poppen, genaamd Sigrig Vinks, Waas Gramser, Kris Van Trier en Herwig Ilegems. Zij zijn vertellende spelers én spelende vertellers met het taalspel van Decorte, dat naast de poppenkastgenre ook leenrecht verschuldigd is aan het Abele spel. Het is even wennen maar, wie vijf gram geduld heeft zal gegarandeerd anderhalf uur genieten van sport en spel.

Tussenverhaal

Een productie zoals we gewend zijn van Jan Decorte, voor wie zijn oordeel baseert op de promoteksten van *Huize Bloet*. Dé verrassing van deze productie zit hem echter in het driedelig tussenverhaal. Het geeft aan waarom Decorte deze Shakespeare koos. Namelijk om over zijn jeugd, zijn vader en zijn moeder te vertellen. Los uit de pols. Natuurlijk heeft hij in het hoofd enkele zetstukken, maar wetende dat Jan Decorte een hekel heeft aan teksten blokken, maken zij zijn bekentenissen maar sterker. De eerlijkheid druipt eraf en het geserveerde smaakt evengoed als een crêpe flamande, nen Brusselsche woafel of een Dame Blanche van La crêmerie de Linkebeek.

De stempel

Het meest prangende – en dat geeft inzicht in het karakter en gedrag van Decorte – is het verhaal van zijn vader. Hij was een man die hield van Vlaanderen, zijn cultuur en natuur. Zijn liefde ervoor was zo groot dat hij een collaborateur werd. Maar zelfs al bleef zijn collaboratie beperkt tot het ideologische, er kleeft een politiek engagement aan, het een staat niet los van het andere. Vrij snel echter zag hij dat ook de extreem Vlaamse beweging niet vrij was van de banale zonden des wereld – als daar zijn diefstal, afgunst, nijd en verraad. Hij verzette zich ertegen, wat van hem een paria maakte. Het belette echter niet dat hij na de oorlog de ellende van de wraak onderging, geleid door valse verzetslui. Zowel de ideologie als de wraak hebben hun stempel gedrukt op de familie Decorte.

Et voilà... Shakespeare en Decorte vloeien naadloos en geruisloos samen tot *Ne swarte*. Want Othello is giene blanke en ne zoon van ne swarte is ook ne swarte, tis toch just, hé?

Van kinsbeen af

Hier zou het verslag van de nieuwste productie van Jan Decorte kunnen eindigen. Maar Guido zou Lauwaert niet zijn, als hij van de gelegenheid geen gebruik zou maken om er een derde mouw aan te breien.

Jan Decorte is gedurende korte tijd volksvertegenwoordiger geweest. Een snel voorbijvliegende parlementariër? Neen. Hij is altijd een politicus geweest. Van kinsbeen af. Een theatermaker is een volwaardig politicus. Al te vaak wordt vergeten dat het theater tijdens de beginperiode van 'onze' democratie, de Atheense, op gelijke hoogte stond met het parlement.

De theatermakers en de politici leefden zelfs op gelijke voet. Wat helaas verloren is gegaan. In heel wat landen, waaronder België – dat op gebied van respect voor de kunst, en theater in het bijzonder, niet moet onderdoen voor Amerika en Rusland. Houden we het bij de Vlaamse gemeenschap, mag zonder meer gesteld worden dat 'onze' regering bevolkt wordt door valsspelers, met de minister van Cultuur als huurmoordenaar.

Jan Decorte is een humaan mens, begaan met het lot van de verdrukten. Hij is sociaal geëngageerd en heeft een aangeboren proteststem waarvan hij gretig gebruik maakt via zijn gezelschap. Dat de subsidie voor *Bloet* werd geschrapt is dan ook een poging iemand monddood te maken, een vernedering, een culturele moord.

Zo, blij dat dit van het hart is.

Epiloog

Ne swarte is – zoals vanouds – uitgegeven door Bebuquin. Sober, fraai, zonder kleur op de kaft. In de theatertaal [het bargoens] van Decorte en gezet in diens vertrouwde poëtische vormgeving.

Jan Decorte heeft zijn plaats in de politieke als de culturele wereld van de tweede helft van de twintigste eeuw. En wat mij betreft mag dat ook zo zijn in de eerste helft van de eenentwintigste. De boekuitgaven verhogen terecht zijn waarde in de maatschappelijke rangschikking.

guido lauwaert

gent, 2017-02-05

NE SWARTE *****

tekst & regie: Jan Decorte

met: Jan Decorte, Sigrig Vinks, Waas Gramser, Kris Van Trier, Herwig Ilegems

productie: Bloet

coproductie: Comp. Marius & Kaaitheater

speeldata en info: www.bloet.be/producties

Uitgave: Bebuquin – november 2016